

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 3.4.2007
KOM(2007) 165 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

– Euroopan patenttijärjestelmän parantaminen –

1. JOHDANTO

Uudistetulla kasvua ja työllisyyttä koskevalla Lissabonin strategialla pyritään muun muassa parantamaan immateriaalioikeuksien hallinnointia Euroopassa, koska immateriaalioikeudet ja erityisesti patentit liittyvät innovointiin, joka puolestaan on kilpailukyvyyn lisäämisen kannalta tärkeä tekijä.

Patenteilla voidaan vauhdittaa innovointia, kasvua ja kilpailukykyä. Äskettäin tehdyssä komission tutkimuksessa¹, joka koskee patenttien arvoa ja perustuu 10 000 investoijaa kahdeksassa jäsenvaltiossa² kattaneeseen kyselyyn, arvioidaan muun muassa patenttien rahallista arvoa, niiden ekonomisia ja sosiaalisia vaikutuksia, patenttilisenssejä, patenttien käyttöä uusien yritysten luomiseksi sekä patenttien, T&K:n ja innovoinnin välistä yhteyttä. Vaikka eri jäsenvaltioiden ja toimialojen välillä onkin eroja, tutkimuksen kohteena olleiden jäsenvaltioiden ”patenttipreemio”³ oli niiden kansallisesta BKT:stä yhteensä 1 prosentti vuosina 1994–1996 ja 1,16 prosenttia vuosina 2000–2002.

Voidaan myös olettaa, että immateriaalioikeuksien käytön ja hyvän innovointikyvyn välillä on yhteys. Tämän oletuksen mukaan hyvän innovointikyvyn maissa yleensä patentoidaan paljon ja käytetään paljon muita oikeuksia, esimerkiksi malli- ja tavaramerkkioikeuksia⁴. Tämä yhteys voidaan vahvistaa toimialatasolla: toimialat, joilla myönnetään enemmän patenteja, ovat yleensä innovatiivisempia.

Patenttien yhtenäismarkkinat eivät vielä ole toteutuneet täysin. Valtion- ja hallitusten päämiesten toistuvista pyynnöistä huolimatta EU ei ole vielä pystynyt luomaan yhtenäistä ja taloudellista yhteisön laajuista patenttia. Myös samanaikaiset hallitustenväliset pyrkimykset Euroopan patenttijärjestelmän parantamiseksi Euroopan patenttijärjestön puitteissa ovat viivästyneet.

Patenttien yhtenäismarkkinoiden sirpaloituneisuus heikentää huomattavasti Euroopan kilpailukykyä Yhdysvalloista, Japanista ja nousevan talouden maista kuten Kiinasta tulevien haasteiden edessä. EU on patentoinnin alalla kehityksestä jäljessä Yhdysvaltoihin ja Japaniin verrattuna. Yhdysvallat ja Japani jopa patentoivat Euroopassa enemmän kuin EU itse: EPO:n patenteista miljoonaa henkeä kohden on 137 EU:sta, 143 Yhdysvalloista ja 174 Japanista. Kotoperäisen patenttien kriittisen massan puute johtaa triadipatentoinnin vähenemiseen eli siihen, että keksinnöille haetaan aikaisempaa vähemmän yhtäaikaista suojaa Yhdysvalloissa, EU:ssa ja Japanissa. EU:lla on 33 triadipatenttia miljoonaa henkeä kohden, Yhdysvalloilla 48 ja Japanilla 102, mikä tarkoittaa, että Yhdysvalloilla on 45 prosenttia ja Japanilla 209 prosenttia enemmän triadipatentteja kuin EU:lla⁵. Tämä on erityisen huolestuttavaa, koska triadipatentit ovat kaikkein arvokkaimpia patenteja ja koska niiden katsotaan olevan paras innovoinnin patentti-indikaattori⁶.

1 Gambardellea et al., patenttitutkimus: *What are patents actually worth? – the value of patents for today's economy and society*, ks. Internet-sivu http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf

2 Tanska, Ranska, Saksa, Unkari, Italia, Alankomaat, Espanja ja Yhdistynyt kuningaskunta.

3 ”Patenttipreemiolla” tarkoitetaan sitä lisäarvoa, jonka keksintö saa patentista.

4 Lisätietoja immateriaalioikeuksien ja innovoinnin välisestä yhteydestä on liitteessä III.

5 MERIT ja YTK, *European Innovation Scoreboard 2006 – comparative analysis of innovation performance*, Euroopan komissio, 2006, s. 35.

6 Guedou, *Le système de brevet en Europe*, Trésor-éco N:o 9, tammikuu 2007, s. 3.

Viimeaikaiset tutkimukset osoittavat myös, että eurooppapatentti, jossa nimetään 13 maata, on yhdysvaltalaisista patentteista noin 11 kertaa ja japanilaista patentteista 13 kertaa kalliimpi, kun mukaan lasketaan käsittely- ja käännöskulut. Kun huomioon otetaan 20 vuoden patenttisuojasta aiheutuvat kokonaiskulut, eurooppapatentti on lähes yhdeksän kertaa japanilaista ja yhdysvaltalaisista patentteista kalliimpi. Ero vain kasvaa, kun asiaa tarkastellaan patenttivaatimusten näkökulmasta⁷.

Komissio katsoo, että nykyisessä maailmanlaajuisessa taloudessa, jossa kilpailu kasvaa koko ajan, EU:n ei kannata menettää jalansijaa patenttipolitiikan alalla, joka on innovoinnin kannalta niin ratkaisevan tärkeä. Tästä syystä ja uutena yrityksenä ratkaista lukkiutunut tilanne komissio käynnisti tammikuussa 2006 laajan kuulemisen Euroopan patenttipolitiikan tulevaisuudesta. Kuulemisen tavoitteena oli saada tietää sidosryhmien näkemyksiä voimassa olevasta patenttijärjestelmästä ja siitä, millainen patenttijärjestelmä Euroopassa kuuluisi olla 2000-luvulla. Kuuleminen sai ennennäkemättömän paljon vastakaikua patenttijärjestelmän eurooppalaisilta käyttäjiltä. Vastaukset, joita tuli yhteensä 2 515, olivat peräisin yrityksiltä, muun muassa pk-yrityksiltä lähes kaikilta toimialoilta, eri jäsenvaltioista, myös tutkijoilta ja korkeakoulumaailman edustajilta⁸.

Kuulemisen tulokset osoittavat kiistatta, että Eurooppaan on kiireellisesti luotava yksinkertainen, kustannustehokas ja korkealaatuinen keskitetty patenttijärjestelmä patenttien tutkimista ja myöntämistä sekä myöntämisen jälkeisiä menettelyitä, esimerkiksi riitojenratkaisua, varten.

Monet sidosryhmät pitävät edelleenkin yhteisöpatenttia menetelmänä, joka tuottaa Euroopan teollisuudelle kaikkein eniten lisäarvoa Lissabonin strategian yhteydessä. Ne kuitenkin arvostelevat vuonna 2003 hyväksyttyä neuvoston yhteistä poliittista lähestymistapaa⁹ suurista käännöskuluista ja ehdotetun tuomioistuinjärjestelmän liiallisesta keskittämisestä.

Euroopan patenttijärjestelmän uudistamiseksi Euroopan patenttisopimuksen (EPC) yhteydessä useat sidosryhmät kannattavat Lontoon sopimuksen¹⁰ nopeaa ratifioimista ja eurooppapatenttien oikeudenkäyntijärjestelmää koskevan sopimuksen (EPLA) hyväksymistä.

Aineellisen patenttioikeuden tai kansallisten patenttien keskinäistä tunnustamista koskevien järjestelmien (lisä)yhdenmukaistaminen ei kuitenkaan tällä hetkellä juurikaan saa kannatusta

7 Bruno Van Pottelsberghe de la Potterie ja Didier François, *The Cost Factor in Patent Systems*, Université Libre de Bruxelles, WP-CEB 06-002, Bryssel 2006, sivu 17 ja seuraavat sivut.

8 Lisätietoja komission patenttikuulemisesta on Internet-sivulla http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/consultation_en.htm

9 Kilpailukykyneuvoston päästyä yhteisymmärrykseen 3. maaliskuuta 2003 työtä jatkettiin työryhmätasolla neuvoston poliittisen lähestymistavan periaatteiden sisällyttämiseksi ehdotukseen neuvoston asetukseksi yhteisöpatentista. Tämän pohjalta komissio esitti 21. joulukuuta 2003 kaksi ehdotusta yhteisöpatenttia koskevan tuomioistuinjärjestelmän perustamisesta. Yhteinen poliittinen lähestymistapa, asetusta käsittelevän neuvoston työryhmän työt ja tuomioistuinjärjestelmää koskevien komission ehdotusten sisältö ovat nähtävillä Internet-sivulla http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm#patent

10 Kymmenen EPC-sopimuspuolta (Tanska, Ranska, Saksa, Liechtenstein, Luxemburg, Monaco, Alankomaat, Ruotsi, Sveitsi ja Yhdistynyt kuningaskunta) on allekirjoittanut Euroopan patenttisopimuksen 65 artiklan soveltamisesta 17. lokakuuta 2000 tehdyn sopimuksen eli ns. Lontoon sopimuksen, ks. OJEPO 549, [2001]. Tällä vapaaehtoisella välineellä pyritään vähentämään eurooppapatenttiin liittyviä käännöskuluja keskimäärin 31–46 prosenttia, mikä merkitsisi noin 2 400–3 600 euron säästöjä patenttia kohden (ks. liite II). Lisätietoja esimerkiksi Lontoon pöytäkirjan ratifioinnista ja siihen liittymisestä on Internet-sivulla http://patlaw-reform.european-patent-office.org/london_agreement/status/index.en

taakseen.

Jotta Euroopasta tulisi suunnannäyttävä innovoinnin alalla, patenttistrategiaa on ehdottomasti parannettava. Tämän tiedonannon ensimmäisessä osassa käsitellään erityisesti yhteisöpatentin luomista ja tehokkaan, EU:n laajuisen patenttituomioistuinjärjestelmän perustamista. Monet sidosryhmät katsovat, että patenttialan tuomioistuinjärjestelmän parantaminen on se kaikkein tärkein asia, jota on käsiteltävä ensimmäiseksi. EU:n laajuiseen patenttituomioistuinjärjestelmään tähtäävällä työllä voidaan edistää kohtuuhintaisen ja oikeudellisesti varman yhteisöpatentin luomista. Komissio toivoo, että tässä tiedonannossa esitetyt ehdotukset auttavat käynnistämään uudelleen neuvottelut, jotka ovat olleet pysähdyksissä vuodesta 2004. Tavoitteena on aloittaa keskustelu kuulemisen tulosten pohjalta ja päästä yhteisymmärrykseen tulevista toimista.

On kuitenkin selvää, että myös muita patenttikysymyksiä on käsiteltävä. Jotta patenttijärjestelmä olisi tehokas, sitä on tarkasteltava kokonaisuutena. Tiedonannon viimeisessä luvussa käsitellään muun muassa patenttien laatua ja patenttikuluja, pk-yritysten tukemista, tietämyksen siirtoa ja oikeuksien täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä, kuten vaihtoehtoista riitojenratkaisua ja patenttioikeudenkäyntivakuutusta, sekä oikeuksien toteuttamisen kansainvälisiä näkökohtia.

Joulukuussa 2006¹¹ ja maaliskuussa 2007¹² kokoontuneen Eurooppa-neuvoston pyyntöjen mukaisesti komissio aikoo esittää vuoden 2008 alussa tiedonannon kattavasta immateriaalioikeusstrategiasta. Kyseisellä tiedonannolla täydennetään tätä tiedonantoa, ja siinä käsitellään tärkeimpiä muita kuin lainsäädäntöön liittyviä laaja-alaisia kysymyksiä, joita ei vielä ole käsitelty. Kysymykset koskevat kaikkia immateriaalioikeuden aloja, muun muassa tavaramerkkejä, malleja, tekijänoikeuksia, maantieteellisiä merkintöjä, patenteja ja oikeuksien täytäntöönpanoa.

2. YHTEISÖPATENTTI JA YHTENÄINEN PATENTTITUOMIOISTUINJÄRJESTELMÄ

2.1. YHTEISÖPATENTTI

Komissio katsoo, että yhtenäisen yhteisöpatentin luominen on EU:lle edelleenkin erittäin tärkeä tavoite. Yhteisöpatentti on yhä kaikkein kohtuuhintaisin ja oikeudellisesti varmin ratkaisu Euroopan patentti- ja innovaatiohaasteisiin. Tilastotiedot osoittavat, että yhteisöpatentti on paljon houkuttelevampi vaihtoehto kuin nykyisen eurooppapatenttijärjestelmän mukaiset mallit, kun otetaan huomioon kokonaiskulut (käännöskulut, rekisteröintimaksut jne.)¹³.

Sidosryhmät arvostelivat kuulemisessa neuvoston vuonna 2003 esittämää yhteistä poliittista lähestymistapaa erityisesti kahdesta syystä, jotka ovat riittämätön lainkäyttöjärjestelmä ja epätydyttävä kielijärjestely. Komissio katsoo kuitenkin, että todellisesti kilpailukykyinen ja houkutteleva yhteisöpatentti on mahdollinen, jos vain poliittista tahtoa riittää.

11 Brysselissä 14. ja 15. joulukuuta kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien 29 kohta, ks. Internet-sivu http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/92202.pdf

12 Brysselissä 8. ja 9. maaliskuuta 2007 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien 13. kohta, ks. Internet-sivu http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/93135.pdf

13 Ks. liite II.

Sidosryhmät näkivät ongelmia varsinkin lainkäytön liiallisessa keskittämisessä. Tämä olisi otettava huomioon EU:n laajuista patenttitoimioistuinjärjestelmää koskevassa työskentelyssä, jota selostetaan jäljempänä olevissa kohdissa.

Komissio toteaa, että sidosryhmien suuri enemmistö arvostelee neuvoston yhteistä poliittista lähestymistapaa, jonka mukaan kaikki yhteisöpatenttivaatimukset käännettäisiin kaikille EU:n virallisille kielille (joita nykyään on 23), mistä aiheutuisi suuria käännskuluja. Toisaalta taas muutamat sidosryhmät esittivät, että patenttivaatimusten lisäksi olisi käännettävä myös selitysosat. Monet pitävät komission alkuperäistä ehdotusta hyvänä pohjana yhteisymmärrykselle. Komissio katsoo, että todellisia ratkaisuja pitäisi olla mahdollista löytää. Se aikoo yhdessä jäsenvaltioiden kanssa tutkia, kuinka kielijärjestelyä voitaisiin parantaa niin, että yhteisöpatentin käännskulut alenevat ja kaikkien, erityisesti pk-yritysten, oikeusvarmuus lisääntyy. Ratkaisuja voisivat olla pk-yritysten maksujen alentaminen ja joustavuuden soveltaminen käännsvaatimuksiin¹⁴.

2.2. YHTENÄINEN PATENTTITUOMIOISTUINJÄRJESTELMÄ YHTENÄISMARKKINOILLA

2.2.1. Patenttioikeudenkäyntijärjestelmien puutteita Euroopassa

Kansallisten tuomioistuinten on aikaisempaa enemmän käsiteltävä patenttiriitoja, joihin liittyy rajatylittäviä näkökohtia. Talouden maailmanlaajuistumisen myötä myös patenttiriidat kansainvälistyvät. Tämä koskee erityisesti EU:n yhtenäismarkkinoita.

Vuosina 1978–2005 EPO myönsi lähes 800 000 eurooppapatenttia, joista monet ovat edelleen voimassa Euroopassa¹⁵. EPO käyttää yhtenäistä patentinmyöntämismenettelyä. Myönnetystä eurooppapatentista tulee kansallinen patentti, johon sovelletaan hakemuksessa nimettyjen EPO-valtioiden lainsäädäntöä. Eurooppapatentti ei ole yhtenäinen nimike vaan kansallisten patenttien yhdistelmä. Tällä hetkellä ei ole olemassa sellaista yhtenäistä tuomioistuinjärjestelmää, joka voisi käsitellä rajatylittäviä eurooppapatenttiriitoja. Näin ollen kuhunkin eurooppapatenttien yhdistelmää koskevaan loukkaus-, mitätöimis- tai vastakanteeseen voidaan soveltaa eri jäsenvaltioiden kansallisia lakeja ja menettelyjä.

Vastaavasti kantajat ja vastaajat saattavat joutua käymään oikeutta samasta patenttiasiasta useissa eri jäsenvaltioissa. Suojellakseen oikeuksiaan, jotka liittyvät useita valtioita varten myönnettyyn eurooppapatenttiin, patentinhaltija voi haastaa väitetyn patentinloukkaajan oikeuteen omassa kotipaikassaan tai käynnistää useita rinnakkaisia loukkausmenettelyitä eri maiden kansallisissa tuomioistuimissa. Toisaalta yksittäiset vastaajat saattavat joutua puolustamaan itseään samanlaisissa kanteissa, jotka on viety oikeuteen useissa eri valtioissa, mikä on erityisesti pk-yrityksille riskialtista ja hankalaa. Hakeakseen eurooppapatentin mitätöimistä kilpailijoiden tai muiden henkilöiden, joita asia koskee, on nostettava mitätöimiskanne kaikissa niissä valtioissa, joita varten eurooppapatentti on myönnetty.

14 Lisäksi patenttivaatimusten konekäännöksiä koskevat pilottihankkeet, joita tällä hetkellä on käynnissä muun muassa EPO:ssa ja INPI:ssä (Institut national de la Propriété industrielle), voivat vähentää alkuvaiheen kuluja, mistä syystä niitä olisi tarkasteltava lähemmin.

15 Ks. lisätietoja EPO:n vuosikertomuksesta 2005, joka on nähtävillä Internet-sivulla <http://annual-report.european-patent-office.org/2005/index.en.php>

Nykyinen järjestelmä, johon liittyy useiden patenttioikeudenkäyntien riski, heikentää Euroopan patenttijärjestelmää¹⁶ monella tavalla ja tekee patenteista vähemmän houkuttelevampia varsinkin pk-yritysten silmissä.

Ensinnäkin useat oikeudenkäynnit tulevat kalliiksi kaikille osapuolille. Osapuolten on palkattava paikallisia asianajajia ja asiantuntijoita sekä maksettava tuomioistuinmaksut kaikissa oikeudenkäyntimaissa. Suuryrityksille tästä ei välttämättä muodostu ongelmaa, mutta monille pk-yrityksille ja yksittäisille keksijöille oikeudenkäyntikulut voivat olla ylitsepäasevätön este: patentin hankkimiseen on saatettu investoida huomattavia summia, mutta patenttioikeuksia ei kuitenkaan pystytä suojelemaan loukkauksia vastaan. Tämä saattaa viedä patentilta kaiken käytännön arvon.

Lisäksi kansallisten tuomioistuinjärjestelmien välillä ja siinä, miten tuomioistuimet käsittelevät patenttiasioita, on huomattavia eroja. Hyvä esimerkki kansallisten patenttioikeudenkäyntien erosta on se, että Saksassa loukkaus- ja mitätöimiskanteet erotetaan toisistaan sekä ensimmäisen oikeusasteen että muutoksenhaun tasolla, kun taas toisissa maissa, kuten Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Ranskassa ja Alankomaissa, sekä loukkaus- että mitätöimiskanteet käsitellään samassa tuomioistuimessa. Näin ollen samasta patenttiasista eri valtioissa käydyt oikeudenkäynnit saattavat tuottaa erilaisia tai jopa päinvastaisia tuloksia¹⁷. Vaikka toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja immateriaalioikeuksien loukkauksia vastaan on viime aikoina yhdenmukaistettu immateriaalioikeuksien noudattamisen varmistamisesta annetulla direktiivillä¹⁸, kansallisissa menettelyissä ja käytännöissä on edelleen suuria eroja, mikä johtuu siitä, että joitakin seikkoja, kuten todisteiden keräämistä, ristikuulusteluja, kuulemisia ja asiantuntijoiden asemaa, ei ole yhdenmukaistettu.

Sidosryhmät ovat erityisesti tuoneet esille eroja kansallisten tuomareiden pätevyudessa ja kokemuksessa. Joissakin maissa on rajallinen määrä tuomioistuimia, jotka käsittelevät yksinomaan patenttiasioita, kun taas toisissa tällaista erikoistumista ei ole. Kuuleminen osoittaa, että näiden erojen vuoksi osapuolet nostavat kanteen siinä oikeuspaikassa, joka on heidän oman etunsa kannalta suotuisin. Oikeudenkäyntikulujen suuruus (ks. myös kohta 2.2.2.) ja asioiden käsittelyvauhti vaikuttavat suuresti oikeuspaikan valitsemiseen.

Tämä merkitsee sitä, että Euroopan patenttisopimuksen mukaista aineellista patenttioikeutta saatetaan tulkita ja soveltaa eri lailla ratkaisevan tärkeissä kysymyksissä, joita ovat esimerkiksi patentin kohde ja eurooppapatentin suojan laajuus. Lisäksi rajatylittäviä kieltotuomioita on vaikea saada. Yhteisön tuomioistuimen viimeaikaisessa oikeuskäytännössä rajoitetaan kansallisten tuomioistuinten mahdollisuuksia toteuttaa toimenpiteitä sellaista

16 Ks. myös arvio EPLAn vaikutuksista eurooppapatenttioikeudenkäynteihin Internet-sivulla http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

17 Epilady-tapaus on osoitus siitä, kuinka samasta patenttiriidasta on saatu ristiriitaisia tuloksia eri EPC-valtioissa. Patenttivaatimusten eriävien tulkintojen vuoksi Saksan, Alankomaiden ja Italian tuomioistuimet totesivat patentin loukkaamisen tapahtuneen, kun taas Yhdistyneen kuningaskunnan ja Itävallan tuomioistuimet olivat toista mieltä. Ks. viitteet ja analyysi, J. Pagenberg, 24 IIC 314-345, 1993.

18 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/48/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta, EUVL L 195, 2.6.2004, s. 16.

loukkausta vastaan, johon on syyllistynyt useita yrityksiä, jotka kuuluvat samaan ryhmittymään mutta joilla on kotipaikat EU:n eri jäsenvaltioissa¹⁹.

Eriävien päätösten antaminen samasta asiasisällöstä johtaa oikeusvarmuuden puutteeseen kaikkien patenttioikeudenkäynnin osapuolten kannalta. Oikeusvarmuuden puute vaikuttaa ratkaisevan tärkeisiin liiketoimintapäätöksiin siten, että yritysten on usein perustettava patentoituja tuotteita koskevat investointi-, tuotanto- ja markkinointipäätöksensä monimutkaisiin arvioihin siitä, millaiseen ratkaisuun eri tuomioistuimet käsittelemissään asioissa todennäköisesti päätyvät.

2.2.2. *Kansalliset patenttioikeudenkäyntijärjestelmät – tilastotietoja, lukuja ja tietoa kustannuksista*

Tilastotietoja patenttioikeudenkäynneistä

Jäsenvaltioiden patenttioikeudenkäyntitoimintaa on erityisen vaikeaa arvioida muun muassa siksi, ettei saatavilla ole vertailukelpoisia tilastotietoja. Saatavilla olevista tiedoista käy kuitenkin ilmi, että patenttioikeudenkäynneistä yli 90 prosenttia käydään yhteisössä ainoastaan neljässä jäsenvaltiossa (Saksa, Ranska, Yhdistynyt kuningaskunta ja Alankomaat). Lisäksi vuosilta 2003–2006 saatavilla olevat tiedot osoittavat, että ensimmäisen oikeusasteen patenttituomioistuimissa nostetaan vuosittain keskimäärin 1 500–2 000 patenttien loukkaus- ja mitätöimiskannetta, joista 60–70 prosenttia koskee eurooppapatentteja. Komissio arvioi omien tutkimuksiansa perusteella, että ensimmäisen oikeusasteen patenttituomioistuinten ratkaisuista 20–25 prosenttiin haetaan muutosta. On myös huomattava, että jäsenvaltioiden pyrkimykset perustaa patenttiasioihin erikoistuneita tuomioistumia ovat seurausta siitä, että patenttiasioiden määrä on monissa kansallisissa tuomioistuimissa hyvin alhainen. Saatavilla olevien tilastotietojen mukaan käsiteltävien asioiden määrä jäänee niin alhaiseksi varsinkin muutoksenhakutasolla, ettei eurooppa- ja yhteisöpatentteja koskevia loukkaus- ja mitätöimiskanteita varten ole tarvetta perustaa kahta tuomioistuinjärjestelmää.

Kustannukset

Patenttioikeudenkäynti EU:ssa tulee tarpeettoman kalliiksi kaikille osapuolille. Tämä ei ole niin vakava ongelma suuryrityksille kuin pk-yrityksille ja yksittäisille keksijöille, joille oikeudenkäyntikulut voivat olla ylitsepääsemätön este. Lisäksi Yhdysvalloissa ja EU:ssa tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet, että pk-yritykset ovat suuremmassa vaarassa joutua oikeudenkäyntiin²⁰. Mahdolliset oikeudenkäyntikulut voivat lisätä huomattavasti riskejä, jotka liittyvät T&K:n patentointiin ja siten myös itse innovointitoimintaan. Siksi EU:n patenttistrategiaan olisi sisällytettävä pk-yritysten oikeudenkäyntikulujen alentaminen.

Oikeudenkäyntikulut vaihtelevat huomattavasti prosessin tyypin, käsiteltävän asian monimutkaisuuden, asianomaisen alan ja riidan kohteena olevien summien mukaan. Oikeudenkäyntikuluihin kuuluvat tuomioistuinkulut, asianajajien, patenttijuristien ja

19 Asia C-4/03, *Gesellschaft für Antriebstechnik mbH & Co. KG vastaan Lamellen und Kupplungsbau Beteiligungs KG*, ja asia C-539/03, *Roche Nederland BV and Others vastaan Frederick Primus, Milton Goldenberg*, tuomiot annettu 13.7.2006. Kok 2006, s. I-6509 ja I-6535.

20 Gambardellea et al., *Study on patents: "What are patents actually worth? – the value of patents for today's economy and society*, ks. Internet-sivu http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/final_report_lot2_en.pdf (ks. tekninen raportti, s. 71).

-asiantuntijoiden palkkiot, todistajakulut, teknisistä tutkimuksista aiheutuvat kulut ja muutoksenhakuun liittyvät kulut. Tähän on lisättävä vielä käänköskulut, jos kyseessä on prosessi ulkomaisessa tuomioistuimessa. Oikeudenkäyntikulujen arvioiminen on hyvin vaikeaa, koska Euroopan kansallisissa tuomioistuinjärjestelmissä on eroja ja koska useimpien maiden osalta puuttuu luotettavat tilastotiedot oikeudenkäyntikuluista (ja erityisesti asianajajien palkkioista). Liitteessä VI esitetyt kuluarviot on laadittu EPLAn²¹ yhteydessä ja niitä on täydennetty vastikään julkaistun patenttioikeudenkäyntivakuutusta koskevan komission tutkimuksen²² tuloksilla. Arviot perustuvat alan toimijoilta saatuihin tietoihin ja koskevat niitä jäsenvaltioita, joissa nykyään käydään suurin osa patenttioikeudenkäynneistä. Luvut vaihtelevat suuresti sen mukaan, mistä jäsenvaltiosta on kyse.

Saksassa patenttioikeudenkäynnin kunkin osapuolen keskimääräisten oikeudenkäyntikulujen arvioidaan olevan noin 50 000 euroa ensimmäisessä oikeusasteessa ja 90 000 euroa toisessa oikeusasteessa sekä loukkaus- että mitätöimistapauksissa, kun riita-asian kohteena on noin 250 000 euroa. Ranskassa vastaavan arvoisessa patenttioikeudenkäynnissä keskimääräiset oikeudenkäyntikulut ovat 50 000–200 000 euroa ensimmäisessä oikeusasteessa ja 40 000–150 000 euroa toisessa oikeusasteessa. Alankomaissa keskimääräisten patenttioikeudenkäyntikulujen arvioidaan olevan 60 000–200 000 euroa ensimmäisessä oikeusasteessa ja 40 000–150 000 euroa toisessa oikeusasteessa. Yhdistyneessä kuningaskunnassa²³ vastaavan tapauksen oikeudenkäyntikulujen arvioidaan olevan 150 000–1 500 000 euroa (ensiksi mainittu luku koskee nopeutettua menettelyä) ensimmäisessä oikeusasteessa ja 150 000–1 000 000 euroa toisessa oikeusasteessa. Tämä tarkoittaa, että rinnakkaisten oikeudenkäyntien kokonaiskulut näissä neljässä jäsenvaltiossa olisivat 310 000–1 950 000 euroa ensimmäisessä oikeusasteessa ja 320 000–1 390 000 euroa toisessa oikeusasteessa.

Koska patenttien yhdistelmistä käydään harvoin oikeutta useammassa kuin kolmessa jäsenvaltiossa, niitä mahdollisia taloudellisia etuja, joita yhtenäinen patenttituomioistuinjärjestelmä toisi edellä mainituille neljälle jäsenvaltiolle, voidaan arvioida sellaisten kululaskelmien pohjalta, jotka perustuvat kolmessa asianomaisessa tuomioistuimessa käytäviin rinnakkaisiin patenttiritoihin.

Toisaalta, jos olemassa olisi yksi ainoa Euroopan patenttituomioistuin, oikeudenkäynnin kokonaiskulut olisivat noin 97 000–415 000 euroa ensimmäisessä oikeusasteessa ja 83 000–220 000 euroa toisessa oikeusasteessa²⁴. Riippuen siitä, mitkä kolme neljästä jäsenvaltiosta otetaan huomioon, yhtenäiseen patenttituomioistuimeen viedyn asian keskimääräiset oikeudenkäyntikulut olisivat arviolta 10–45 prosenttia pienemmät kuin rinnakkaisten

21 EPO-asiakirja, WPL/11/05, Rev. 1, 16.2.2006, liite I, ks. Internet-sivu http://www.european-patent-office.org/epo/epla/pdf/impact_assessment_2006_02_v1.pdf.

22 *Patent Litigation Insurance – A Study for the European Commission on the feasibility of possible insurance schemes against patent litigation risks, Appendices to the Final Report*, CJA Consultants Ltd, European Policy Advisers, Britain and Brussels, kesäkuu 2006, *Appendix 3: Cost of Litigation per Patent in Force in 2004 by Country*, sivu 47 ja seuraavat sivut, ks. Internet-sivu http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/patent/studies/pli_appendices_en.pdf

23 Näin ollen patenttioikeudenkäyntikulut ovat Yhdistyneessä kuningaskunnassa huomattavasti suuremmat kuin muissa jäsenvaltioissa. Suurempien asianajaja- ja patenttijuristipalkkioiden lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan korkeat luvut näyttävät tutkimuksen tekijöiden mukaan liittyvän *common law* -oikeusjärjestelmän erityispiirteisiin. Lisäksi kansainväliset suuryritykset yleensä vievät tärkeitä asiansa oikeuteen Yhdistyneessä kuningaskunnassa, kun taas pk-yritykset yleensä suosivat kolmea muuta jäsenvaltiota eurooppapatenteista käytävien oikeudenkäyntien paikkana.

24 Ks. alaviitteessä 16 mainitun asiakirjan liite 2.

oikeudenkäyntien kulut ensimmäisessä oikeusasteessa ja 11–43 prosenttia pienemmät kuin rinnakkaisten oikeudenkäyntien kulut toisessa oikeusasteessa nykyään²⁵. Säästöjä oletetaan kertyvän vieläkin enemmän suurissa patenttiriidoissa, koska ne käsitellään pääosin Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuimissa, joiden oikeudenkäyntikulut ovat Euroopan suurimmat.

Yhtenäinen patenttituomioistuinjärjestelmä johtaisi siksi huomattaviin kustannussäästöihin, edellyttäen että se perustetaan kustannustehokkaalla tavalla.

2.2.3. *Tulevat toimet*

Kustannustehokas yhteisöpatentti ja moitteettomat oikeudenkäyntijärjestelyt saivat kuulemisessa taakseen vahvan tuen. Lisäksi olisi parannettava nykyistä Euroopan oikeudenkäyntijärjestelmää. Lokakuussa 2006 Euroopan parlamentti kannatti tätä linjausta ja kehotti komissiota käyttämään kaikki mahdolliset keinot patenttien myöntämis- ja oikeudenkäyntijärjestelmien parantamiseksi EU:ssa²⁶. Tämä edellyttää yhteisiä ponnisteluita jäsenvaltioilta ja yhteisöltä.

Jäsenvaltioiden kanssa viime aikoina käydyt keskustelut ovat osoittaneet, että siitä, millaisia tulevien toimien olisi oltava, ollaan hyvin eri mieltä. Keskustelut kohdistuvat tällä hetkellä kahteen vaihtoehtoon (ks. jäljempänä kohdat A ja B). Kummallakaan niistä ei näytä olevan todellisia edistymismahdollisuuksia, koska niistä käydyt keskustelut ovat tähän mennessä jakaneet jäsenvaltiot eri leireihin.

Tarvetta parantaa nykyistä oikeudenkäyntijärjestelmää ei kuitenkaan ole kyseenalaistettu. Näyttää myös siltä, että neuvoston keskusteluissa ja patenttikuulemisessa ollaan saavuttamassa yhteisymmärrys monista periaatteista, jotka koskevat tulevaa Euroopan laajuista patenttituomioistuinjärjestelmää (jäljempänä myös tuomioistuinjärjestelmä). Tuomioistuinjärjestelmän olisi oltava toimiva ja kustannustehokas ja taattava suurin mahdollinen oikeusvarmuus patenttien loukkausta ja pätevyyttä koskevissa oikeudenkäynneissä. Lisäksi sen olisi sijaittava riittävän lähellä järjestelmän käyttäjiä. Sen kokoonpanon ja yhteisen työjärjestyksen olisi ilmennettävä sen monikansallista luonnetta.

Siksi aivan ensimmäiseksi jäsenvaltioiden olisi päästävä yhteisymmärrykseen näistä yleisistä tavoitteista ja ominaispiirteistä (ks. jäljempänä kohta C). Komissio on tietoinen siitä, että kaikkiin kolmeen vaihtoehtoon liittyy erityisiä oikeudellisia kysymyksiä, joita olisi tarkasteltava asianmukaisella tavalla. Lisäksi mahdollisen kompromissin lopullisen rakenteen ja yksityiskohtien on oltava täysin EU:n lainsäädännön mukaisia.

A – EPLA

Eurooppapatenttien oikeudenkäyntijärjestelmää koskevan sopimuksen (EPLA) luonnoksella pyritään luomaan yhtenäinen tuomioistuinjärjestelmä eurooppapatentteja varten. Euroopan patenttijärjestön sopimusvaltioiden edustajista koostuva työryhmä on vuodesta 1999 lähtien

25 Lisätietoja saa edellä alaviitteessä 16 mainitusta EPO:n asiakirjasta.

26 Päätöslauselma P6_TA(2006)0416, Tulevat toimet potentialalla, ks. Internet-sivu [http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA\(2006\)0416_FI.pdf](http://www.europarl.europa.eu/registre/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2006/10-12/0416/P6_TA(2006)0416_FI.pdf)

luonnostellut EPLAa, jossa ehdotetaan uuden kansainvälisen elimen, Euroopan patenttituomioistuimen, perustamista²⁷.

Tarkoituksena on luoda yhtenäinen eurooppapatenttien oikeudenkäyntijärjestelmä niitä EPC-sopimuspuolia varten, jotka haluavat liittyä tällaiseen järjestelmään. Euroopan patenttituomioistuin koostuisi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimesta, muutoksenhakutuomioistuimesta ja rekisteristä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin koostuisi keskusjaostosta, joka perustettaisiin Euroopan patenttituomioistuimen pääpaikkaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen aluejaostot perustettaisiin kuitenkin sopimusvaltioihin. EPLA-maat voisivat esittää pyynnön sellaisen aluejaoston perustamiseksi, jolla varmistettaisiin Euroopan patenttituomioistuimen ensimmäisen oikeusasteen paikallinen edustus (enintään kolme ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta maata kohden) ja jota rahoittaisivat pääasiassa asianomaiset sopimusmaat. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksiin voisi hakea muutosta muutoksenhakutuomioistuimessa. Rekisteri vastaisi työnjaon koordinoinnista aluejaostoille jaettavissa asioissa.

Euroopan patenttituomioistuin olisi toimivaltainen käsittelemään eurooppapatenttia koskevia loukkauskanteita, mitätöimiskanteita ja mitätöimistä koskevia vastakanteita.

Se koostuisi lainopillisesti ja teknisesti pätevistä tuomareista. Euroopan patenttituomioistuimen toimivalta vastaisi kansallisen patenttituomioistuimen toimivaltaa kansallisessa tuomioistuinjärjestelmässä. Kielijärjestely perustuisi EPO:n kielijärjestelyyn (englanti, ranska ja saksa).

Jotkin jäsenvaltiot pitävät EPLAa keinona saada aikaan nopeaa edistystä. Nämä maat kannattavat yhteisön aktiivista osallistumista EPLAan. Yhteisön osallistuminen onkin välttämätöntä, koska EPLA – joka on kansainvälinen sopimus, jonka sopimuspuolina on EU:n ulkopuolisia EPC-maita – koskee aihealueita, jotka yhteisön säännöstö jo kattaa²⁸. Näin ollen EPLAa kannattavat jäsenvaltiot toivovat, että komissio pyytäisi neuvostolta neuvotteluohjeita ja saisi ne, jotta yhteisö voisi aloittaa EPLA-neuvottelut.

Jotkin jäsenvaltiot katsovat, että uuden tuomioistuinjärjestelmän luominen yhteisön tuomioistuinjärjestelmän rinnalle olisi monimutkaista ja saattaisi aiheuttaa epäjohtonmukaisuutta. Lisäksi se yhteisöpatentin toteutuessa johtaisi useisiin EU:n laajuisiin patenttituomioistuihin.

B – Eurooppa- ja yhteisöpatentteja käsittelevä yhteisön tuomioistuinjärjestelmä

Muutamit jäsenvaltiot kannattavat ajatusta siitä, että EPLAn mukaisen ainoastaan eurooppapatentteja käsittelevän tuomioistuimen sijaan perustettaisiin yhtenäinen tuomioistuinjärjestelmä, joka käsittelee sekä eurooppa- että tulevia yhteisöpatentteja koskevia riitoja. Ne katsovat, että tämän erityisen eurooppa- ja yhteisöpatenttiriitoja käsittelevän yhteisön tuomioistuimen olisi perustuttava EY:n perustamissopimuksen oikeudellisiin järjestelyihin.

27 Lisätietoja EPLAsta saa Internet-sivulta <http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index.htm>

28 Ks. esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/48/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta, ja neuvoston asetus (EY) N:o 44/2001, annettu 22 päivänä joulukuuta 2000, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla (Bryssel I -asetus, EYVL L 12, 16.1.2001, s. 1).

Tämän ehdotuksen kannattajien mukaan olisi tehtävä kansainvälinen sopimus, jossa yhteisö on osapuolena, jotta eurooppapatentteja koskeva toimivalta voitaisiin siirtää yhteisön tuomioistuinjärjestelmälle. Näin voitaisiin taata yhteisön oikeusjärjestyksen periaatteiden noudattaminen riita-asioissa, jotka koskevat eurooppapatenttien ja tulevien yhteisöpatenttien loukkauksia ja pätevyyttä.

Lisäksi EY:n perustamissopimuksen 225 a artiklan nojalla perustettaisiin erityinen patenttiriitoja käsittelevä lainkäyttölautakunta. Siihen kuuluisi jäsenvaltioiden ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimia ja erikoistuneita tuomareita, ja muutoksenhaku tapahtuisi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Käytössä olisi oltava yhtenäinen työjärjestys, ja yhteisön tuomareiden pitäisi yhteisön lainsäädännön lisäksi soveltaa myös asiaa koskevia EPC-määräyksiä.

Muutamit jäsenvaltiot joidenkin sidosryhmien tukemana näyttävät olevan sitä mieltä, että yhteisön puitteissa perustettu EU:n laajuinen patenttituomioistuin ei käytännössä olisi toimintakykyinen. Ne pelkäävät, että menettelyistä tulisi tehottomia ja riittämättömiä, ja epäilevät, olisiko mahdollista nimittää teknisesti päteviä tuomareita, joilla ei ole täyttä lainopillista pätevyyttä.

C – Komission kompromissi

Komission mielestä suurin ero vaihtoehtojen A ja B välillä on se, että EPLA-vaihtoehto on laadittu ottamatta huomioon yhteisön puitteita ja että EPLA-luonnos nykyisessä muodossaan koskee ainoastaan eurooppapatenttioikeudenkäyntejä. Tämä tarkoittaisi, että tulevia yhteisöpatentteja varten olisi luotava erillinen tuomioistuinjärjestelmä.

Komissio katsoo, että yhteisymmärrykseen voitaisiin päästä sellaisen yhtenäisen lähestymistavan pohjalta, jossa on piirteitä sekä EPLAsta että yhteisön tuomioistuinjärjestelmästä ja jota komissio alun perin ehdotti. Yhteisöpatenttia ei pitäisi vaarantaa eikä myöskään luoda Eurooppaan kahta kilpailevaa patenttituomioistuinta, mikä aiheuttaisi päällekkäisyyttä. Tulevina toimina olisi siksi pohdittava mahdollisuutta perustaa yksi ainoa tuomioistuinjärjestelmä, jossa otetaan vaikutteita periaatteista, joista ollaan pääsemässä yhteisymmärrykseen, ja jossa otetaan huomioon jäsenvaltioiden ja sidosryhmien huolenaiheet.

Tämä voitaisiin saavuttaa luomalla yhtenäinen patenttituomioistuinjärjestelmä, joka on toimivaltainen käsittelemään eurooppapatentteja ja tulevia yhteisöpatentteja koskevia riitoja. Tällainen tuomioistuinjärjestelmä voisi ottaa enemmänkin vaikutteita EPLA-mallista, erityisesti sen sisältämistä patenttioikeudenkäyntien erityispiirteistä, mutta olisi kuitenkin ongelmitta sisällytettävissä osaksi yhteisön lainsäädäntöä.

Patenttituomioistuinjärjestelmän olisi sijaittava riittävän lähellä oikeudenkäynnin osapuolia ja varmistettava asianmukaiset oikeudenkäyntiolosuhteet. Sen olisi koostuttava rajallisesta määrästä ensimmäisen oikeusasteen jaostoja ja täysin keskitetystä muutoksenhakuistuimesta, mikä takaisi tulkinnan yhdenmukaisuuden. Jaostojen, joiden muodostamisessa voitaisiin käyttää valmiita kansallisia rakenteita, olisi oltava erottamaton osa yhtenäistä tuomioistuinjärjestelmää. Tämän yhden monikansallisen oikeudenkäyntijärjestelmän yhteydessä asiat jakaisi käsiteltäväksi tuomioistuimen rekisteri selkeiden ja avointen sääntöjen perusteella. Nämä säännöt voisivat perustua Bryssel I -asetukseen ja muihin voimassa oleviin yhteisön säännösten osiin.

Tuomioistuinjärjestelmä olisi toimivaltainen käsittelemään loukkauksia ja pätevyyttä koskevia kanteita sekä muita asiaan liittyviä vaatimuksia, kuten vahingonkorvausvaatimuksia, ja toimimaan menettelyissä, jotka vastaavat sidosryhmien tarpeisiin.

Muutoksenhakutuomioistuimella ja ensimmäisen oikeusasteen jaostoilla olisi oltava yhteinen työjärjestys, joka perustuu jäsenvaltioiden parhaisiin toimintatapoihin. Tämä tapahtuisi hyödyntämällä EU:ssa olevien patenttiasioihin erikoistuneiden tuomioistuinten tietämystä ja kokemusta esimerkiksi todisteiden esittämisestä, suullisista ja kirjallisista menettelyistä, kieltotuomioista ja käsiteltävien asioiden hallinnoinnista. EPLA-luonnos sisältää osia, joita voitaisiin hyödyntää tässä yhteydessä.

Patenttituomioistuimessa olisi oltava jäsenenä sekä lainopillisesti että teknisesti päteviä tuomareita, jotka ovat oikeudellisesti täysin riippumattomia ja joita eivät sido minkäänlaiset ulkopuoliset säännöt.

Patenttituomioistuinjärjestelmän on kunnioitettava Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta lopullinen päätösvallan käyttäjänä EU:n lainsäädäntöä koskevissa kysymyksissä, myös yhteisön säännöstöön ja tulevien yhteisöpatenttien pätevyyteen liittyvissä kysymyksissä.

Komissio katsoo, että riittävän poliittisen tahdon turvin on mahdollista poistaa jäsenvaltioiden väliset erot ja perustaa asianmukainen rakenne yhtenäistä EU:n laajuista patenttituomioistuinjärjestelmää varten.

3. TUKITOIMET PATENTTIJÄRJESTELMÄN PARANTAMISEKSI

Korkealaatuinen lainsäädäntö on välttämätön muttei ainoa ehto hyvin toimivalle patenttijärjestelmälle. Vuoden 2006 patenttikuulemisessa korostettiin laadun merkitystä, mutta laadun ohella on parannettava myös yritysten oikeuksien strategista käyttöä ja täytäntöönpanoa. Lisäksi kuulemisen aikana otettiin esille useita aloja, joilla lainsäädäntötoimien ohella olisi toteutettava tai tehostettava muita kuin lainsäädännöllisiä yhteistoimia Lissabonin strategian edistämiseksi.

Monet yritykset eivät vieläkaan täysin hyödynnä niiden käytettävissä olevia mahdollisuuksia suojella henkistä omaisuuttaan, mikä saattaa hidastaa osaamistalouden kehittymistä. Pk-yritykset ja yliopistot eivät useinkaan tiedä, miten ne voisivat käyttää patenttioikeuksiaan parhaalla mahdollisella tavalla suojellakseen ja hyödyntääkseen keksintöjään. Tästä syystä on ratkaisevan tärkeää toteuttaa toimia, joilla tuetaan immateriaalioikeuksien käyttöä, myös patenttien käyttöä, ja samalla varmistaa oikeuksien kohtuuhintainen ja tehokas täytäntöönpano. Vain tällä tavoin immateriaalioikeusjärjestelmä voi tarjota innovointiin tehtävien investointien optimoimisen edellyttämän suojan. Joitakin jäljempänä mainituista tukitoimenpiteistä tarkastellaan lähemmin komission äskettäin antamassa innovaatiostrategiaa koskevassa tiedonannossa²⁹. Niitä aiotaan tarkastella myös tulevassa immateriaalioikeusstrategiaa koskevassa tiedonannossa.

29 Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tietämyksestä käytännön toimiin: laajapohjainen innovaatiostrategia EU:lle, KOM(2006) 502.

3.1. PATENTTIJÄRJESTELMÄN LAATU, KUSTANNUKSET JA TEHOKKUUS

Vaikka eurooppalaisten patenttien laatua pidetään yleisesti korkeana verrattuna muuhun maailmaan, vuoden 2006 kuulemiseen osallistuneet korostivat huolellisen tutkimisen, uutuustutkimusten ja patentoitavuuskriteerien tiukan noudattamisen merkitystä. On esitetty, että patenttien lisääntyvän kysynnän vuoksi myönnettäisiin yhä useammin patenteja, jotka eivät ole laadukkaita. Tämä on yksi niistä syistä, jotka voisivat johtaa ”patenttitiheikön”³⁰ ja ”patenttipeikkojen” syntymiseen Euroopassa³¹. On olennaisen tärkeää luoda korkealaatuinen EU:n laajuinen patenttijärjestelmä, jonka avulla voidaan torjua tällaisia innovoinnin esteitä ja haitallista toimintaa.

Laadun ohella on tarkasteltava edelleen myös kustannuksia ja käsittelyaikoja. Kustannuksia, jotka ovat suuremmat kuin Japanissa ja USA:ssa, on vähennettävä huomattavasti varsinkin pk-yritysten osalta. Eurooppapatentin keskimääräinen käsittelyaika olisi pyrittävä alentamaan kolmeen vuoteen, kuten EPC-valtiot sopivat vuonna 1999 Pariisissa pidetyssä hallitustenvälisessä konferenssissa³². Tutkittujen patenttioikeuksien oikea-aikainen myöntäminen on erityisen tärkeää, koska patenttien kysyntä on kasvussa. EPO on raportoinut muun muassa, että vuosina 2004–2005 patenttihakemukset lisääntyivät 7,2 prosenttia lähes 193 000 hakemukseen³³ ja että vuonna 2006 vastaanotettiin jopa 145 000 hakemusta patenttisynteesisopimuksen puitteissa, mikä merkitsi 6,4 prosentin kasvua edellisvuoteen nähden³⁴. Samanlainen kasvu tulevina vuosina kaksinkertaistaisi hakemusten määrän noin kymmenessä vuodessa.

Patenttien kysynnän kasvun, tutkijoiden kuormittumisen ja tekniikan nopean kehittymisen vuoksi on tärkeää, että eurooppalaiset patenttivilastot tekevät yhteistyötä, jotta esimerkiksi tutkimustuloksia voidaan hyödyntää keskinäisesti, ja että ne pyrkivät pitämään yllä myönnettyjen patenttien korkean laadun. Siksi komissio kannattaa viimeaikaisia parannusaloitteita, esimerkiksi EPO:n hallintoneuvoston perustaman työryhmän tuottamaa eurooppalaista laadunhallintajärjestelmää. Tämä on paras mahdollinen tapa ylläpitää patenttioikeuksien laatua ja tarttua ongelma-aloihin.

3.2. ERITYISTÄ TUKEA PK-YRITYKSILLE

Näyttää siltä, että pk-yritykset jättävät patentoimatta tai käyttämättä muita immateriaalioikeuksia siksi, ettei niiden saatavilla ole asianmukaista neuvontaa, tai siksi, että patentointi on kallista³⁵. On erittäin tärkeää, että pk-yritysten saatavilla on riittävästi tietoa,

30 ”Patenttitiheiköllä” tarkoitetaan ongelmatilannetta, jossa tietyn tuotteen tuottamiseen tarvittavia patenteja on paljon ja alan innovointi hidastuu, koska pelätään investoinneista pidättäytymistä ja patenttiviloukkaus-oikeudenkäyntejä.

31 Tämä on uusi tapa saada patentista tuottoa. ”Patenttipeikoilla” tarkoitetaan patentinhaltijoita (usein investoijia, jotka ostavat patenteja edulliseen hintaan liiketoiminnassaan epäonnistuneilta yrityksiltä), jotka käyttävät patenttioikeuksia uhataksaan yrityksiä patenttiviloukkauskanteilla ja kieltotuomioilla ja siten pakottavat ne taloudellisiin järjestelyihin kalliiden oikeudenkäyntien välttämiseksi. Tällaisella kiristämällä saattaa olla vaikutuksia koko toimialaan.

32 Euroopan patenttijärjestön sopimusvaltioiden hallitustenvälisen konferenssin raportti Euroopan patenttijärjestelmän uudistamisesta, Pariisi, 24. ja 25. kesäkuuta 1999, [1999] OJEPO 545, ks. Internet-sivu http://www.european-patent-office.org/epo/pubs/oj_index_e.htm

33 Ks. EPO:n vuosiraportti 2005 Internet-sivulla <http://annual-report.european-patent-office.org/2005/review/index.en.php>

34 Ks. WIPO:n Internet-sivusto http://www.wipo.int/edocs/prdocs/en/2007/wipo_pr_2007_476.html

35 Kattavat tiedot siitä, kuinka pk-yritykset käyttävät immateriaalioikeuksia, sisältyvät yhteisön innovaatiotutkimukseen (CIS). Vuodet 2002–2004 kattava CIS4 osoittaa, että pk-yritykset toistuvasti

jonka pohjalta ne voivat tehdä perusteltuja päätöksiä, kun ne haluavat patentoida tai saada muunlaisen suojan immateriaalioikeuksilleen.

Euroopan patenttistrategian on siksi katettava tietoisuutta lisääviä toimia, joilla tuodaan esille ne edut ja hyödyt, joita patenttijärjestelmästä koituu erityisesti pk-yrityksille. Kuten tutkimusta ja innovaatiota koskevassa tiedonannossa³⁶ esitetään, komissio aikoo edistää immateriaalioikeuksien käyttöä kartoittamalla sidosryhmien kanssa ne toimet, joilla pk-yrityksiä voitaisiin tukea parhaiten. Tarkoituksena on parantaa olemassa olevien tukipalvelujen käyttöä ja suunnitella uusia palveluita, jotka on mukautettu paremmin pk-yritysten todellisiin tarpeisiin. Komissio on juuri käynnistänyt PRO INNO Europe -aloitteen yhteydessä hankkeen, jonka tavoitteena on tiedottaa pk-yrityksille erityisesti patentointiin liittyvistä asioista. Lisäksi komissio on kilpailukyvyyn ja innovoinnin puiteohjelman (CIP) yhteydessä käynnistämässä ehdotuspyyntöä toteuttaakseen immateriaalioikeuksista tiedottamista ja niiden täytäntöönpanoa käsittelevän kolmevuotisen hankkeen, jolla pyritään lisäämään huomattavasti pk-yritysten tietoisuutta ja tietämystä immateriaalioikeuksiin liittyvistä kysymyksistä ja siten parantamaan oikeuksien rekisteröintiä ja täytäntöönpanoa sekä torjumaan väärentämistä. Kustannusten osalta suurin edistys saavutettaisiin tietenkin hyväksymällä yhteisöpatentti³⁷.

3.3. TIETÄMYKSEN SIIRTO

Yleisesti ollaan sitä mieltä, että Eurooppa on kehityksestä jäljessä ja että sen olisi parannettava tietämyksen siirtoa. Erityisesti olisi parannettava rajatylittävää teknologiansiirtoa eri puolilla Eurooppaa sijaitsevien yritysten välillä ja tietämyksen siirtoa³⁸ EU:n julkisen sektorin tutkimuspohjan³⁹ (esimerkiksi yliopistot) ja teollisuuden välillä.

Komissio aikoo esittää tiedonannon ja siihen liittyvän oheisasiakirjan (vapaaehtoisista) hyviä toimintatapoja koskevista ohjeista tietämyksen siirron parantamiseksi julkisen sektorin tutkimuskeskusten ja teollisuuden välillä Euroopassa⁴⁰. Tarkoituksena on poistaa olemassa olevia hallinnollisia esteitä ja antaa opastusta siitä, miten T&K-tulosten omistajuus ja hyödyntäminen sekä asiaan liittyvät immateriaalioikeudet voidaan parhaiten yhdistää julkisen sektorin tutkimuslaitosten perustavoitteiden kanssa. Tiedonannossa ehdotetaan erityisesti julkisen sektorin tutkijoiden ja teollisuuden vuorovaikutuksen lisäämistä sekä tietämyksensiirtopalvelujen laadun parantamista Euroopassa.

ilmoittavat käyttävänsä virallisia immateriaalioikeuksia ja epävirallisia suojauskeinoja vähemmän kuin suuryritykset.

36 Yhteisön Lissabon-ohjelman täytäntöönpano: Lisää tutkimusta ja innovaatiota – Investointi kasvuun ja työllisyyteen: Yhteinen lähestymistapa, KOM(2005) 488 lopullinen.

37 On myös tärkeää huomata, että Yhdysvallat, Japani ja Korea ovat antaneet lainsäädäntöä, joka puolittaa pk-yritysten patentointikulut suuryrityksiin verrattuna.

38 Sopimustutkimusta, yhteistoiminnallista ja yhteistyötutkimusta, lisensointia, resurssien yhdistämistä, julkaisutoimintaa sekä kokoneiden tutkijoiden vaihtoa julkisen ja yksityisen sektorin välillä.

39 Julkisen sektorin tutkimuslaitokset toteuttavat noin kolmasosan kaikista T&K-toimista Euroopassa. Ennen vuoden 2004 laajentumista 80 prosenttia kaikista julkisen sektorin T&K-varoista osoitettiin 1 500 tutkimusyliopistolle jäsenvaltioissa (ks. Euroopan komissio (2001), *Benchmarking Industry-Science Relations – The Role of Framework conditions, Final Report*, Wien/Mannheim, ja Mark O. Sellenthin, *Who should own University Research – An exploratory study of the impact of patent rights regimes in Sweden and Germany on the incentives to patent research results*, kesäkuu 2004).

40 Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Tietämyksen siirto tutkimuslaitosten ja yritysten välillä Euroopassa: tavoitteena avoin innovointiympäristö, KOM (2007) 182.

3.4. PATENTTIOIKEUKSIEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Asianomaista lainsäädäntöä ja patenttien käyttöön kannustavia aloitteita on täydennettävä toimilla, joilla varmistetaan patenttioikeuksien kohtuuhintainen ja tehokas täytäntöönpano. Oikeudenhaltijoilla ei useinkaan ole riittävästi oikeudellisia ja taloudellisia resursseja suojella patenttioikeuksiaan väitetyjä loukkauksia vastaan. Maailmantaloudessa on ratkaisevan tärkeää, että eurooppalaiset yritykset voivat panna oikeutensa asianmukaisesti täytäntöön myös EU:n ulkopuolella. Toisaalta varsinkin pk-yritykset hakevat helpompia ja edullisempia tapoja puolustaa itseään, sillä niillä on vaikeuksia jatkaa toimintaansa jouduttuaan tilanteeseen, jossa suuryritykset ovat perusteetta syyttäneet niitä patentinloukkauksesta.

3.4.1. *Vaihtoehtoinen riitojenratkaisu*

Rajatylittävää patenttiriitaa koskevaan oikeudenkäyntiin liittyy perinteisesti useita menettelyjä useissa tuomioistuimissa. Menettelyt saattavat kuitenkin pitkittyä, tuloksista saattaa tulla ristiriitaisia ja oikeudenkäyntikulut saattavat nousta suuriksi. Edellä selostettu EU:n laajuinen patenttituomioistuinjärjestelmä parantaisi huomattavasti tilannetta Euroopassa kaikin puolin.

Osapuolet, erityisesti pk-yritykset, hakevat jatkuvasti vaihtoehtoisia, edullisempia ja tehokkaampia tapoja ratkaista patenttiriitansa ja muut immateriaalioikeuksiin liittyvät riitansa. Siksi kansallisella ja kansainvälisellä tasolla kehitetään vaihtoehtoisia riitojenratkaisujärjestelmiä ja rohkaistaan – ellei jopa vaadita – pääsemään ratkaisuun välitys-, sovittelu- tai välimiesmenettelyn avulla ennen tuomioistuinten puoleen kääntymistä.

Vuoden 2006 patenttikuulemiseen toimittamissaan vastauksissa monet sidosryhmät, erityisesti pk-yritykset, esittivät, että Euroopassa olisi tulevaisuudessa otettava patenttialalla käyttöön vaihtoehtoisia riitojenratkaisumenettelyjä. Ehdotukset vaihtelivat nykyisten järjestelmien kuten Maailman henkisen omaisuuden järjestön välimies- ja sovittelukeskuksen hyödyntämisestä yhteisön oman vaihtoehtoisen riitojenratkaisujärjestelmän kehittämiseen.

Komissio esitti jo lokakuussa 2004 ehdotuksen direktiiviksi tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla⁴¹, mutta se aikoo tutkia lähemmin vaihtoehtoisten riitojenratkaisujärjestelmien hyödyllisyyttä ja lisäarvoa immateriaalioikeuksien alalla ja erityisesti patenttikysymyksissä. Tutkimuksessa tarkastellaan etupäässä sitä, mitä ajallisia ja kustannussäästöjä vaihtoehtoinen riitojenratkaisu voisi tuottaa, kun otetaan huomioon se mahdollinen hyöty, joka saataisiin immateriaalioikeusriitojen, myös patenttiriitojen, erityispiirteiden sovittamisesta.

3.4.2. *Patenttioikeudenkäyntivakuutus*

Yksi keino varmistaa, että pk-yritykset voivat puolustaa itseään asianmukaisesti patenttioikeudenkäynnissä, on patenttioikeudenkäyntivakuutus. Yksityisen sektorin pyrkimykset tarjota patenttioikeudenkäyntivakuutuksia ovat kuitenkin tähän mennessä lähes aina epäonnistuneet.

Vuonna 2001 komission yksiköt teettivät patenttioikeudenkäyntivakuutusta koskevan tutkimuksen. Kesäkuussa 2006 julkaistiin seurantatutkimus, josta järjestettiin julkinen kuuleminen, joka päättyi 31. joulukuuta 2006. Kuulemisen yhteydessä vastaanotettiin

41 KOM(2004) 718 lopullinen, 22.10.2004.

28 vastausta, joita analysoidaan parhaillaan. Jo nyt voidaan kuitenkin todeta, että sidosryhmät suhtautuvat seurantatutkimuksessa esitettyyn pakolliseen järjestelmään yleisesti ottaen hyvin epäilevästi.

3.4.3. *Kansainväliset näkökohdat*

Immateriaalioikeuksien täytäntöönpano on edelleen suuri ongelma kansainvälisellä tasolla. OECD:n tekemän laajan tutkimuksen alustavat tulokset osoittavat, että väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen tuotteiden arvo kansainvälisessä kaupassa oli 140 miljardia euroa vuonna 2004⁴². Vaikka kansainvälisten standardien nostamiseksi EU:n standardien tasolle on tehty jo paljon, komissio aikoo myös jatkossa asettaa painopisteen ensisijaisiin toimiin oikeudenhaltijoiden, kuten patentinhaltijoiden, suojelemiseksi EU:n ulkopuolisilla alueilla.

Suurimpien talousmahtien G8-ryhmän puheenjohtaja Saksa ehdotti äskettäin kolmivaiheista strategiaa immateriaalioikeuksien täytäntöönpanon edistämiseksi maailmanlaajuisella tasolla. Strategian tavoitteena on edistää väärentämisen ja laittoman valmistamisen torjumista immateriaalioikeuksien alalla Pietarissa 16. heinäkuuta 2006 annetun lausunnon⁴³ täytäntöönpanoa ja mahdollisesti saattaa se päätökseen vuonna 2007. G8-maiden liikeyhteisöjen on määrä osallistua täytäntöönpanotoimiin ja nousevien talouksien O5-ryhmän (Brasilia, Kiina, Intia, Meksiko ja Etelä-Afrikka) ”rakentavaan vuoropuheluun” tulevassa Heiligendammin huippukokouksessa.

Transatlanttiset suhteet on EU:n nykyisellä puheenjohtajakaudella asetettu yhdeksi ensisijaisista tavoitteista. Uusi transatlanttista talouskumppanuutta koskeva aloite kattaa muun muassa immateriaalioikeuksien suojelun. Se perustuu olemassa oleviin aloitteisiin, kuten Wienissä kesäkuussa 2006 pidettyyn EU:n ja Yhdysvaltojen väliseen huippukokoukseen, jossa EU ja Yhdysvallat käynnistivät toimintastrategian laittoman valmistamisen ja väärentämisen torjumiseksi kolmansissa maissa.

Komissio on samaa mieltä siitä, että on parannettava yhteisön kansainvälisten kumppaneiden kanssa käytävää sääntelyyn liittyvää ja muuta vuoropuhelua sekä koordinoituja toimia immateriaalioikeuksien suojelemiseksi. Immateriaalioikeuksien suojelua sekä laittoman valmistamisen ja väärentämisen torjuntaa on vauhditettava maailmanlaajuisesti.

4. PÄÄTELMÄ

Komissio on vakuuttunut siitä, että Euroopan on parannettava patenttijärjestelmänsä voidakseen hyödyntää innovaatiopotentiaaliaan. Siksi komissio esittää tässä tiedonnannossa ehdotuksia tuleviksi toimiksi Euroopan patenttijärjestelmän uudistamiseksi ja tukitoimenpiteiksi. Tiedonannon tarkoituksena on elvyttää keskustelua Euroopan patenttijärjestelmästä tavalla, joka kannustaa jäsenvaltioita pyrkimään yhteisymmärrykseen ja saavuttamaan todellista edistystä tällä alalla. Yhteisöpatentin toteutuminen ja hajanaisen patenttioikeudenkäyntijärjestelmän parantaminen merkitsisi patenttijärjestelmän saatavuuden huomattavaa parantumista ja kustannussäästöjä kaikille patenttijärjestelmän osapuolille. Tukitoimenpiteillä, joilla ylläpidetään ja tarvittaessa parannetaan nykyisen järjestelmän laatua

42 OECD:n tieteestä, teknologiasta ja teollisuudesta vastaavan varapääjohtajan John Drydenin raportti, esitetty kolmannessa maailmanlaajuinen väärentämisen ja laittoman valmistamisen torjumista käsittelevässä konferenssissa Genevessä 30. tammikuuta 2007. Edellä mainittu rahasumma on raportissa 176 miljardia Yhdysvaltojen dollaria.

43 Lausunto väärentämisestä ja laittomasta valmistamisesta immateriaalioikeuksien alalla on nähtävissä Internet-sivulla <http://en.g8russia.ru/docs/15.html>

ja tehokkuutta, olisi yhdessä pk-yritysten aseman kohdentamiseen tähtäävien kohdennettujen toimien kanssa voitava varmistaa, että Euroopan patenttijärjestelmä täyttää tehtävänsä innovoinnin ja kilpailukyvyn vauhdittajana Euroopassa. EU:n on myös toimittava aktiivisesti kansainvälisten kumppaniensa kanssa tietoisuuden lisäämiseksi immateriaalioikeuksista sekä niiden asianmukaisesta ja tasapainoisesta täytäntöönpanosta. Tarjoamalla jäsenvaltioille lähtökohdan päätösten tekemiseksi konkreettisista toimista komissio pyrkii vakiinnuttamaan patentti uudistuksen edistymisen muilla aloilla, erityisesti yhteisöpatentin ja oikeudenkäyntijärjestelmän osalta.

Komissio aikoo työskennellä neuvoston ja Euroopan parlamentin kanssa yhteisymmärrykseen pääsemiseksi tulevista toimista. Jos laajaan yhteisymmärrykseen päästään, komissio toteuttaa tarvittavat toimet sovitun strategian täytäntöönpanemiseksi ja esittää asiaa koskevia ehdotuksia.

LIITE I

Suorat patenttihakemukset ja patenttien ylläpito – kustannusrakenne vuonna 2003

	EPO-3 ¹	EPO-13 ²	USPTO	JPO
Oletukset	euroa	euroa	Yhdys- valtain dollaria	Japanin jeniä
Yrityksen tyyppi	kaikki	kaikki	suuret	kaikki
Patenttivaatimusten mediaanimäärä	18	18	23	7
Käsittelyaika (kuukautta)	44	44	27	31
Suojaa varten nimettyjen maiden määrä	3	13	1	1
Käännösten määrä ³	2	8	0	0
Menettelymaksut				
Hakeminen	160	160	225	16 000
Hakujen tekeminen	690	690	375	
Nimetyt maat (75 euroa maata kohden; enintään 7)	225	525		
3. soveltamisvuosi	380	380		
4. soveltamisvuosi	405	405		
Tutkiminen	1 430	1 430	150	168 600
Myöntäminen	715	715	1 300	
Patenttivaatimusmaksu ⁴	320	320	54	28 000
Hallintokulut	250	250	300	
Käännöskulut ⁵	3 400	13 600		
Validointikulut	95	1 700		
Menettelykulut YHTEENSÄ	8 070	20 175	2 404	212 600
	euroa	euroa	euroa	euroa
Menettelykulut ilman kääntämistä	4 670	6 575	1 856	1 541
Menettelykulut kääntämisen kanssa	8 070	20 175	1 856	1 541
Ulkoisten palvelujen kulut⁷				
	12 500	19 500	8 000	4 000

Myöntämisen jälkeiset kulut				
Ylläpitokulut 10 vuodelta (maksut)	2 975	16 597	2 269	2 193
Ylläpitokulut 20 vuodelta (maksut)	22 658	89 508	4 701	11 800
Hakemusmenettely YHTEENSÄ⁶	20 570	39 675	9 856	5 541
10 vuodelta YHTEENSÄ	23 545	56 272	12 125	7 734
20 vuodelta YHTEENSÄ	43 228	129 183	14 556	17 341

Lähde: Van Pottelsberghe ja François (ks. alaviite 7).

1. Ne kolme EPC-jäsenmaata, jotka nimetään kaikkein useimmin, ovat Saksa, Yhdistynyt kuningaskunta ja Ranska.
2. EPO:n vuosikertomuksen 2003 mukaan yli 60 prosentissa patenttihakemuksista nimetään suojaa varten seuraavat 13 maata: Saksa, Yhdistynyt kuningaskunta, Ranska, Italia, Espanja, Alankomaat, Ruotsi, Sveitsi, Belgia, Itävalta, Tanska, Suomi ja Irlanti.
3. Tehokkaan suojan saavuttaminen näissä 13 maassa edellyttäisi kääntämistä ainoastaan kahdeksalle kielelle, koska joissakin näistä maista hakemukset hyväksytään myös englanninkielisinä tai koska joillakin niistä on sama virallinen kieli (Alankomaat, Belgia ja Sveitsi).
4. Kulut patenttivaatimusta kohden ovat 40 euroa, kun EPOlle jätetyssä patenttihakemuksessa on yli 10 patenttivaatimusta, 18 Yhdysvaltain dollaria, kun USPTO:lle jätetyssä patenttihakemuksessa on yli 20 patenttivaatimusta, ja 4 000 Japanin jeniä JPO:lle jätetyn patenttihakemuksen sisältämien patenttivaatimusten osalta.
5. Käännöskulujen oletetaan olevan 1 700 euroa kieltä kohden. Summa sisältää myös asiamieskulut.
6. EPO:n kuluarviot vastaavat EPOlle jätettyjen suorien patenttihakemusten kuluja. Niiden olisi katsottava olevan keskimääräisen patentin alaraja, koska niihin ei sisälly kuluja, jotka liittyvät kansallisiin prioriteettihakemuksiin (EPC-jäsenmaasta tai muualta) tai patenttiyhteistyösopimuksen mukaisiin hakemuksiin.
7. Yhdysvaltojen, Japanin ja Euroopan ulkoisten palvelujen kuluja koskevia vertailutietoja ei ole saatavilla. Alaviitteessä 44 mainittu Roland Berger -tutkimus vuodelta 2005 sisältää luotettavan arvion EPOlle jätetyistä hakemuksista (ks. A1-taulukko liitteessä). EPOssa kulujen oletetaan olevan patenttia kohden 8 000 euroa ja nimettyä valtiota kohden 1 500 euroa. Koska JPOlle jätettyjen patenttihakemusten määrä on paljon pienempi (7 patenttivaatimusta, kun EPOssa vastaava määrä on 18 patenttivaatimusta), ulkoisten palvelujen kulujen oletetaan olevan puolta pienemmät (4 000 euroa).

LIITE II

KÄÄNNÖSKULUJEN MALLIT

Malli	Käännöskulut	
	Kulut patenttia kohden ⁴⁴ (euroa)	Prosenttiosuus verrattuna nykyisiin eurooppapatenttien käännöskuluihin
Eurooppapatentti (nykyisessä järjestelmässä keskimääräistä eurooppapatenttia kohden)	12 448 ⁴⁵	100 %
Eurooppapatentti (Lontoon sopimuksen mukaisessa järjestelmässä keskimääräistä eurooppapatenttia kohden) ⁴⁶	8 800 ⁴⁷ (haettu Saksassa tai Ranskassa)	71 %
	8 800 ⁴⁸ (haettu Yhdistyneessä kuningaskunnassa)	71 %
Yhteisöpatentti (maaliskuussa 2003 hyväksytyn yhteisen poliittisen lähestymistavan mukaisesti) ⁴⁹	7 140 ⁵⁰	57 %

44 Laskelmissa oletetaan, että keskimääräisessä patentissa on 16 sivun pituinen selitysoasa ja 4 sivun pituinen patenttivaatimus ja että käännöskulut ovat 76 euroa selitysoasan sivulta ja 85 euroa patenttivaatimuksen sivulta (luvut perustuvat maaliskuussa 2003 hyväksytyn yhteisen poliittisen lähestymistavan lukuihin). Ks. EPO:n elokuussa 2004 Roland Berger Market Research -yrityksellä teettämän tutkimuksen s. 141–150 Internet-sivulla http://www.european-patent-office.org/epo/new/cost_analysis_2005_study_en.pdf. Siinä oletetaan, että keskimääräisessä eurooppapatentissa nimetään 13 valtiota (enemmistö eurooppapatenttien hakijoista nimeää nämä valtiot): Saksa (98 %), Ranska (93 %), Yhdistynyt kuningaskunta (92 %), Italia (76 %), Espanja (61 %), Alankomaat (59 %), Ruotsi (57 %), Sveitsi (55 %), Belgia (54 %), Itävalta (53 %), Tanska (51 %), Irlanti ja Suomi (50 %). Alankomaat, Ruotsi ja Tanska suosivat englannin kieltä Lontoon sopimuksen yhteydessä. Kaikki EU:n jäsenvaltiot kattava eurooppapatentti edellyttäisi kääntämistä 21 kielelle, mikä maksaisi 32 676 euroa.

45 4 patenttivaatimuksen sivua x 85 euroa x 8 kieltä (kaksi kolmesta EPO:n kielestä + italia, espanja, hollanti, ruotsi, tanska, suomi) + 16 selitysoasan sivua x 76 euroa x 8 kieltä.

46 Koska Italia, Espanja, Belgia, Itävalta ja Suomi eivät ole allekirjoittaneet Lontoon sopimusta, ne edellyttäisivät täysimääräistä kääntämistä. Alankomaiden, Ruotsin ja Tanskan oletetaan suosivan englantia sopimuksen yhteydessä.

47 4 patenttivaatimuksen sivua x 85 euroa x 8 kieltä + 16 selitysoasan sivua x 76 euroa x 5 kieltä (italia, espanja, suomi, englantia, ranska tai saksa).

48 4 patenttivaatimuksen sivua x 85 euroa x 8 kieltä + 16 selitysoasan sivua x 76 euroa x 5 kieltä (italia, espanja, suomi, ranska, saksa).

49 Yhteisöpatentti kattaisi 27 jäsenvaltiota 1. tammikuuta 2007 alkaen. Patenttivaatimukset olisivat saatavilla kaikilla yhteisön virallisilla kielillä (paitsi irin kielellä nykyisen siirtymäkauden aikana). Näin ollen kunkin yhteisöpatentin osalta patenttivaatimukset olisi käännettävä 21 kielelle.

Yhteisöpatentti (komission ehdotuksen mukaisesti: patenttivaatimukset käännetään kahdelle EPO-kielille)	680 ⁵¹	5 %
--	-------------------	-----

50 4 patenttivaatimuksen sivua x 85 euroa x 21 kieltä.

51 4 patenttivaatimuksen sivua x 85 euroa x 2 kieltä.

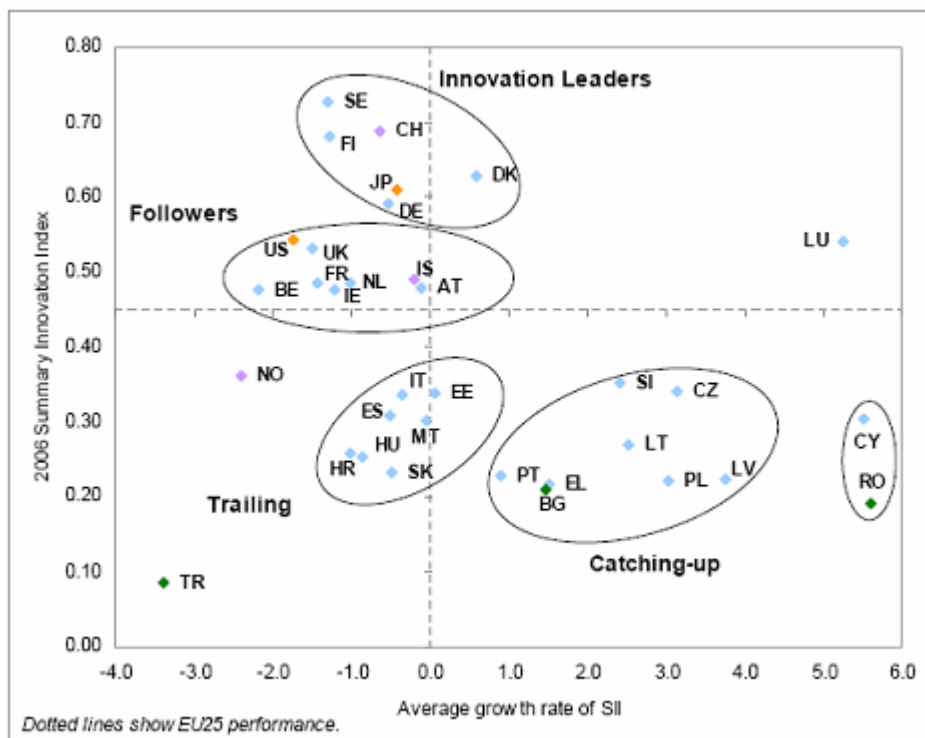
LIITE III

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUDET SEKÄ INNOVAATIOTOIMINTA

Innovaatiotoiminnan kokoomaindeksin (SII) ja sen kasvuvauhdin perusteella Euroopan maat voidaan jakaa seuraaviin neljään ryhmään tai klusteriin⁵²:

- Sveitsi, Suomi, Ruotsi, Tanska ja Saksa, jotka ovat innovaatiojohtajia
- Ranska, Irlanti, Yhdistynyt kuningaskunta, Alankomaat, Belgia, Itävalta ja Islanti, jotka ovat innovaatioseuraajia
- Slovenia, Portugali, Tšekki, Liettua, Latvia, Kreikka, Puola ja Bulgaria, jotka ovat kärkimaiden kannoilla
- Viro, Espanja, Italia, Malta, Unkari, Kroatia ja Slovakia, jotka ovat muista jäljessä.

Kypros ja Romania muodostavat erillisen viidennen klusterin. Ne ovat kärkimaiden kannoilla olevia nopeasti kasvavia maita. Kysessä ei kuitenkaan ole todellinen klustori, koska Kypros on yksi EU:n pienimmistä maista ja koska Romaniassa innovointi on vasta hyvin vähäistä. Luxemburg, Norja ja Turkki eivät sovi yhteenkään näistä ryhmistä.

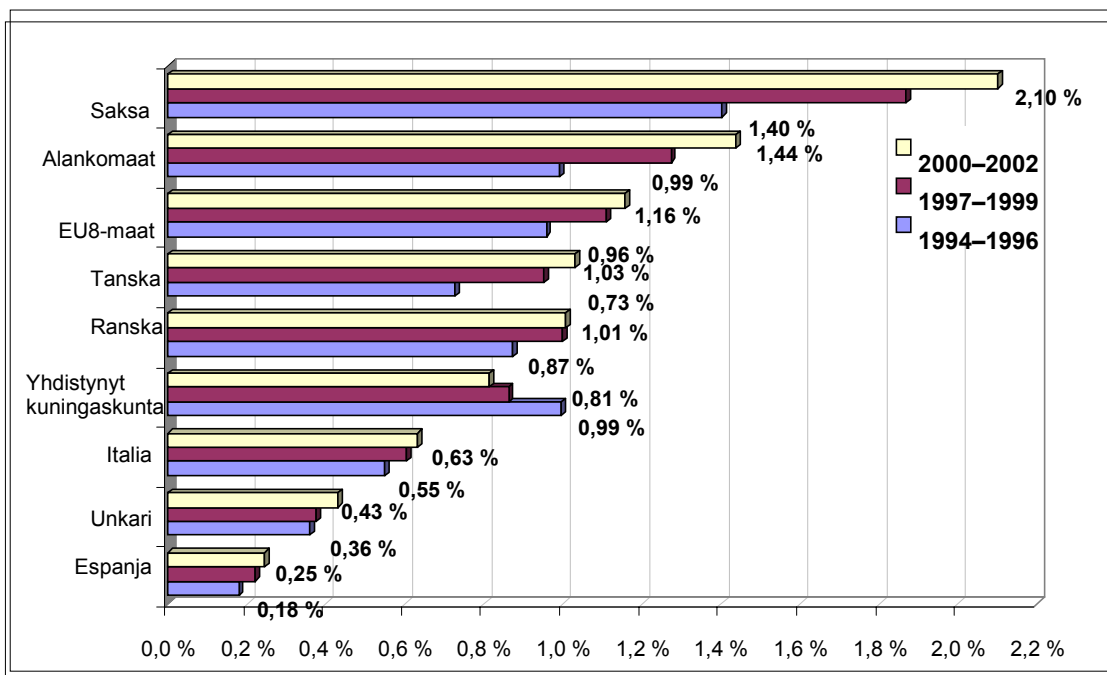

SII:llä mitattu tämänhetkinen innovaatiotaso näkyy pystysuoralla akselilla. SII:n kasvuvauhti EU25-maissa näkyy vaakasuoralla akselilla. Nämä akselit muodostavat seuraavat neljänneket: EU25-maiden keskimääräisen kehityksen ja EU25-maiden keskimääräisen SII-tason yläpuolella olevat maat (EU25-maiden kärkimaat),

52 Euroopan innovaatioiden tulostaulu 2006, jonka julkaisija on yritys- ja teollisuustoiminnan pääosaston Pro Inno Europe -aloite (ks. Internet-sivu <http://www.proinno-europe.eu>).

keskimääräisen kehityksen yläpuolella mutta keskimääräisen SII-tason alapuolella olevat maat (kärkimaiden kannoilla olevat maat), keskimääräisen kehityksen ja keskimääräisen SII-tason alapuolella olevat maat (muista jäljessä olevat maat) ja keskimääräisen kehityksen alapuolella mutta keskimääräisen SII-tason yläpuolella olevat maat (johtoasemassa olevat hitaammin etenevät maat).

Innovointitoiminta on suhteutettu patentointitoimintaan jäljempänä olevassa kuvassa, joka osoittaa patenttien yhteisen arvon prosenttiosuutena BKT:stä tietyissä jäsenvaltioissa vuosina 1994–2002⁵³. Jäsenvaltion parempi innovaatiotoiminta näkyy yleensä myös suurempana patenttien arvona.

53 Study on evaluating the knowledge economy what are patents actually worth? The value of patents for today's economy and society – CERM-säätiön (Italia) tekemä selvitys Euroopan komission sisämarkkinoiden ja palvelujen pääosastolle, nähtävillä Internet-sivulla http://ec.europa.eu/internal_market/finances/policy/index_en.htm

LIITE IV

Patenttioikeudenkäyntikulut tietyissä jäsenvaltioissa

Jäsenvaltio	Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (euroa)	Toisen oikeusasteen tuomioistuin (euroa)
YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA*	150 000–1 500 000	150 000–1 000 000
RANSKA	50 000–200 000	40 000–150 000
ALANKOMAAT	60 000–200 000	40 000–150 000
SAKSA**	50 000	90 000

Ranskan, Alankomaiden ja Saksan luvut viittaavat keskimääräiseen riita-asiaan, jonka kohteena on +/- 250 000 euroa.

*Keskimääräinen riita-asia, jonka kohteena on > 1 000 000 euroa.

**Pätevyyttä ja loukkausta koskevien riita-asioiden kulut. Saksassa mitätöimis- ja loukkauskanteet käsitellään erillisissä tuomioistuimissa.

Lähde: EPLAn vaikutustenarviointi (ks. alaviite 16, sivu 10 ja seuraavat sivut)